

Hogyan tovább könnyűipar?

Lázár Károly

A Magyar Könnyűipari Szövetség (MKSZ), a Könnyűipari Ágazati Párbeszéd Bizottság (KÁPB) és a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület (TMTE) 2017. március 7-én *Hogyan tovább könnyűipar?* címmel szakmai vitanapot szervezett, amelynek a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete adott otthont. A vitanapon mintegy száz szakember vett részt a könnyűipari vállalatok, oktatási és más intézmények képviselőiben.

A vitanapot *Keleti Tamás*, a KÁPB munkavállalói oldalának társelnöke nyitotta meg. Köszöntő beszédét követően *dr. Kokasné dr. Palicska Livia*, a KÁPB munkaadói oldalának társelnöke, a MKSZ elnöke adott tájékoztatást a vitanap céljáról. Mint elmondta, a könnyűipari vállalkozások többségének problémát okoz az átlagosnál nagyobb mértékű terheket jelentő idei béremelés, amely akár gyárbezárások veszélyét is előrevetíti. A Könnyűipari Ágazati Párbeszéd Bizottság ezért 2016 decemberében a Nemzetgazdasági Minisztérium munkaerőpiacért és képzésért felelős államtitkárához, *Cseresnyés Péter*hez fordult segítségért. A vitanap célja az volt, hogy széleskörű tájékoztatást adjon a szakmában kialakult helyzetről és az esetleges megoldási lehetőségekről.

A konfekcióiparban végzett piackutatások eredményei, következtetések az ágazatra nézve

Kikker Ágnes, a Bobbin Kft. ügyvezető igazgatója ismertette annak a kutatási munkának az eredményeit, amely képet kívánt kapni a hazai konfekcióipar helyzetéről.

Az 1990-es évek elején a régi nagyvállalatok felbomlását követően sok új cég alakult, azonban a 2000-es évek elejétől a fejlődés leállt, sőt a helyzet fokozatosan romlik. 2010 óta megszokasodtak a cégbezárások. Csak kevés hazai cég tudott saját márkával megjelenni és külföldi cégek számára végzett bér munkára kényszerültek.

Komoly gondot okoz az ágazatban az, hogy a vállalatoknál túlnyomórészt nők dolgoznak, akik a gyerekneveléssel összefüggő problémáik miatt sokszor kényszerülnek távol maradni a munkahelyüktől, valamint az a körülmény, hogy lehetőségük van 40 éves munkaviszony betöltésekor nyugdíjba vonulni, ami nagy gyakorlattal rendelkező szakemberek elvesztését jelenti. Pótlásuk nagy nehézségekbe ütközik. Nagyon nagy a munkaerő-fluktuáció. Komoly hiányosságok vannak a szakképzés terén. Bár tervezőkkel elég jól áll az ipar, de hiányoznak a szakmunkások. A közfoglalkoztatás mai rendszere nem segít a probléma megoldásában. A varrodai munka és a nagyon alacsony bérszínvonal nem vonzó.

Erősen sújtják a vállalatokat a magas adók és járulékok, a nagy adminisztrációs kötelezettségek, a szigorú, túlszabályozott rendszer, a nehezen hozzáférhető hitel- és pályázati lehetőségek. Folyamatosan emelkedik a minimálbér, de a dolgozók nagyon különbözőek és nem lehet elég jól differenciálni a jól és kevésbé jól teljesítőket között. A megváltozott munkaképességű embereket foglalkoztató vállalatok jelentős állami támogatásokat kapnak, amivel nem lehet versenyezni.

A felmérés rámutatott arra is, mennyire hiányoznak a jó kereskedő cégek, amelyek összefognak a gyártóvállalatokkal. Minden konfekcióipari vállalat önmaga keresi bér munkapartnereit és egymás alá ajánlanak, ami nagymértékben lenyomja a vállalási árakat.

A vállalkozók többségének véleménye szerint olyan adó- és járulérendszerre volna szükség, amely ténylegesen segíti a foglalkoztatást, valamint olyan támogatásra, amellyel növelni lehetne a béreket. Racionalizálni kellene a közmunkaprogramot is. Nem utolsó sorban a Távol-Keletről bejövő áruk szigorúbb ellenőrzése és megadóztatása is elősegítené a hazai piac védelmét.

A felmérés eredményeiről tájékoztatást adtak a Nemzetgazdasági Minisztérium és az Emberi Erőforrások Minisztériuma, valamint több olyan országgyűlési képviselő, akik az országgyűlés különböző illetékes bizottságaiban működnek. Abban reménykedünk, hogy a gondok meghallgatásra találnak.

Az elhangzott tájékoztatást **Tibold István**, a munkaruha-textilkereskedelemmel foglalkozó Textura Kft. képviselője annak hangsúlyozásával egészítette ki, hogy a túlélés feltétele a változtatásra való képesség és a szakképzés javítása. Véleménye szerint reális lenne külföldi vendégmunkások alkalmazása. Ügyfelek között nagyon sok kisebb-nagyobb cég van. Megállapítása szerint kevés helyen van hozzáértő, jó menedzsment, problémát okoz az „öregedő” munkaerő-állomány, valamint az, hogy a jelenlegi cégtulajdonosok gyermekei csak ritkán akarják tovább folytatni a cég vezetését.

Nagy konkurenciát jelentenek a magyar konfekcióipari vállalatoknak az észak-afrikai országokban működő cégek, mert ott igen alacsony a munkabér.

Dr. Medgyessy Ildikó, az Elegant Design Zrt. vezérigazgatója, a Budapesti Ipari és Kereskedelmi Kamara I. Ipari Tagozatán belül működő Textil- és Ruhaiipari Szakmai Osztály elnöke a termelési helyezés lehetőségével foglalkozott. Mint elmondta, kezdetben Erdélyben keresett partnervállalatot, de ott is fogy a munkaerő, ezért most Moldovában próbálkozik. Az a tapasztalata, hogy a mi régiókban is csökken a ruhaipar és a textilipar jelentősége, pedig nagyon fontosnak tartaná, hogy a divatruházati cikkeket hazai tervezők munkája alapján vállalatok gyártsák.

Sajnálatos tapasztalata szerint a végzett varróknak szakmunkások végül nem a szakmában helyezkednek el, inkább otthon vállalnak varrási munkát más munkájuk mellett. Ez is egyik oka annak, hogy sok üzem megy tönkre. A más iparágakhoz tartozó összeszerelő üzemek elszívják a munkaerőt a konfekcióipar elől.

A vállalkozások helyzetét nehezíti, hogy a pályázatokhoz többnyire nem rendelkeznek a szükséges saját erővel, valamint az, hogy a súlyos adó- és közterheket nehéz kitermelni.

Hannauerné Szabó Anna, az INNOWEAR-TEX Kft. ügyvezetője, a VOSZ Textil- és Ruházati Ipari Szekciójának elnöke sajnálattal szögezte le, hogy a ruhaipar politikai megítélése katasztrofális, annak ellenére, hogy termelésének mintegy 95%-át exportálja. Sajnos azonban a bér munkáltatók csak nagyon alacsony bér munkadíjakat hajlandók fizetni, nem hajlandók tudomásul

venni az állami intézkedések folytán megemelkedő költségnövekedést. Ez is hozzájárul, hogy a bérek rendkívül alacsonyak, semmilyen vonzerőt nem jelentenek, ugyanakkor a költségek rendkívül túlzottak. A Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége (VOSZ) próbál ugyan lobbitevékenységet folytatni az ipar érdekében, de ennek kevés eredménye tapasztalható. E törekvésüket az sem segíti, hogy a bevezetőben ismertetett felmérésre kevés válasz érkezett, pedig csak akkor tudnának hatékonyan fellépni, ha megfelelő „háterszággal” rendelkeznének.

Megállapítása szerint a pályázatok nem oldják meg az iparág problémáit.

Foglalkoztatást segítő kormányzati intézkedések, pályázati források

Ádám Sándor, a Nemzetgazdasági Minisztérium Munkaerőpiaci Programok Főosztályának vezetője előadásában a munkaerőhiány pótlására irányuló pályázatokat ismertette.

Hazánkban a munkanélküliség és a munkaerőhiány egyidejűleg van jelen. A munkaerőhiány okai a területi különbségekben, a szakmaszerkezeti eltérésekben, az oktatás minőségében és a munkatapasztalat hiányban keresendő.

Kormányzati intézkedések történnek a munkaerőhiány enyhítésére, amelyek egyrészt a munkaerőáramlás lehetőségeit kívánják javítani, másrészt a lakhatást könnyítést célozzák. Intézkedések történtek a bérszínvonal emelésére is.

Fontos szempont a közfoglalkoztatottaknak a versenyszférába történő átvezetése, azt célozza egyebek között a közfoglalkoztatási rendszer tervezett reformja.

A foglalkoztatottság növelését és a foglalkoztathatóság javítását több program is segíti:

- a *Munkavédelmi Akcióterv*, amelynek célja a hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatásának elősegítése a munkavállalóknak nyújtott adókedvezményekkel;

- az *Út a munkaerőpiacra* program (GINOP 5.1.1. és VEKOP 8.1.1.), ennek célja a 25 év feletti munkanélküliek, inaktív és regisztrált álláskeresőik számának csökkentése, a nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatás bővítése. Ennek keretében az ebbe a csoportba tartozó személyeket foglalkoztató munkáltatók támogatást kaphatnak a képzési költségekhez, a bővítés költségeihez és a bérköltségekhez;

- az *Ifjúsági Garancia* munkaerőpiaci program (GINOP 5.2.1. és VEKOP 8.2.1.) a 25 év alatti, nem tanuló és nem dolgozó fiataloknak nyújt képzési, foglalkoztatási vagy vállalkozóvá válási támogatást. A program a vállalkozások számára itt is támogatást nyújt a képzési költségekhez, a bővítés költségeihez és a bérköltségekhez;

- a *Gyakornoki program* (GINOP 5.2.4, 5.2.5) célja a szakképesítéssel rendelkező fiatalok korai munkahelyi tapasztalathoz segítése, foglalkoztathatóságuk és hosszabb távú munkaerőpiaci esélyeik javítása. A fiatalok foglalkoztatásának ösztönzése bér- és járuléktámogatással, cégen belüli mentorálással valósul meg;

- a *Rugalmas foglalkoztatás elterjesztése a konvergencia régiókban* program (GINOP 5.3.1, GINOP

5.3.2) célja a munka és a magánélet összehangolásának megkönnyítése;

- a *Munkahelyi bölcsődék létrehozásának támogatása* program (GINOP 5.3.8) célja a kisgyermekes nők foglalkoztatásának elősegítése, valamint a munka és a magánélet összehangolásának megkönnyítése;

- az *Azonnal cselekszünk – Munkahelymegőrző támogatás átmeneti nehézségekkel küzdő vállalkozások foglalkoztatási kapacitások megőrzése érdekében* program célja a munkáltatók átmeneti működési problémáiból adódó létszámleépítések megelőzése, gazdasági szerkezetváltásának, foglalkoztatási struktúraváltásának segítése.

Lehetőségek és tapasztalatok

Tandi Zsuzsanna, az Európai Űrügynökség (European Space Agency, ESA) Technológiai Transzfer Iroda munkatársa arról adott tájékoztatást, hogy az ESA támogat olyan fejlesztéseket, amelyek magyar cégek bekapcsolódását segíti az európai űrprogramba. Már most is több ilyen céggel állnak kapcsolatban.

Az űrkutatás igen nagy lökést adott egyebek között a textíliák gyártásának és a speciális védőruházatok kifejlesztésének is. Ezért az űrprogramba való bekapcsolódás – ami az ESÁ-n keresztül lehetséges – segít az erre vállalkozó cégeknek gyártás- és gyártmányfejlesztési tevékenységükben, amit aztán a polgári felhasználású termékek gyártásában is hasznosíthatnak. Ismeretes, hogy az űrkutatás technológiai eredményei előbb-utóbb megjelennek a polgári életbe is.

Nagy Zsolt István, az Easy Learning cég ügyvezető igazgatója a *Széchenyi 2020 VEKOP* pályázatokról adott tájékoztatást. Ismertette a különböző aktuális GINOP és VEKOP pályázatokat.

Ecker Gabriella, a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület (TMTE) ügyvezető főtítkára beszámolt az egyesület nemzetközi együttműködésben végzett tevékenységéről, ezen belül ismertette a nemrég lezárult, a textilipari kis- és középvállalkozások energiamegtakarítási lehetőségeit feltáró *SET* program eredményeit (ebben 7 hazai vállalat vett részt közvetlenül, de további 13 cég próbálta ki az ajánlott SET-eszközt), továbbá tájékoztatást adott az újonnan indított *TEXAPP* projektről. Ez utóbbi egy stratégiai kezdeményezés, amelynek célja a tanulók textilipari vállalatoknál folyó szakmai képzésének megerősítése. Az európai, a nemzeti és a helyi szervezetek együttműködésének fejlesztésével kívánják elősegíteni és erősíteni a tanulószerveződéses gyakorlati képzést. Mivel az ún. „duális képzés” nálunk is napirenden van, a hazai textil- és ruhaipari vállalatokat is nagyon érdekelheti ez a téma. A TMTE egy kérdőívet bocsátott ki, amelynek kitöltésével fel kívánják mérni, mely vállalatok érdeklődnek ez iránt a projekt iránt.

* * *

A rendkívül színvonalas és informatív, számos hozzászólást – egyebek között kritikái észrevételeket is – kiváltó vitanap utolsó előadása a **bőr- és cipőipar** helyzetével foglalkozott. E témakör előadója **Kocsis András**, a Bőr- és Cipőipari Egyesülés (BCE) igazgatója, valamint **dr. Schmél Ferenc**, a BCE szakértője volt.